THE MANITOBA HUMAN RIGHTS COMMISSION — LA COMMISSION DES DROITS DE LA PERSONNE DU MANITOBA

ڕێنمای بۆ تۆمارکردنی سکاڵا

یاسای مافی مرۆڤ ("کۆدەکە") یاسایەکی پارێزگارە کە ڕێگە بە هەرکەسێک دەدات کە پێی وایە جیاکاری لەدژی کراوە ، سکاڵا لە کۆمیسیۆنی مافی مرۆڤ مانیتۆبا (" کۆمیسیۆن") تۆمار بکات . دەڵێت خاوەن کارەکان و پێشکەشکارانی خزمەتگوزاری و خاوەن خانووەکان نابێت جیاوازی بکەن بەبێ پاساوی گونجاو بۆ ئەو کارە .

ئایا ئەوەی بەسەر مندا هاتووە جیاکاریە ؟

تێهەڵچونەوە بریتیە لە **مامەڵەکردن لەگەڵ کەسێک بەشێوەیەکی جیاواز** بە زیانی خۆی بەهۆی تایبەتمەندیەکی پارێزراو بەپێی یاساکە ، بەبێ پاساوی گونجاو بۆ ئەو کارە . تایبەتمەندیە پارێزراوەکان بەپێی کۆدەکە بریتین لە لایەنەکانی ناسنامەی کەسی کە ڕەچەڵەک یان ڕەگەز لەخۆ دەگرن؛ ڕەگەزنامە؛ ئاین یان بیروباوەڕ؛ پاشخانی نەتەوەیی؛ تەمەن؛ ڕەگەز؛ (لەوانەش دووگیانی)؛ پێناسی ڕەگەز؛ ئاراستەی سێکسی؛ دۆخی هاوسەرگیری یان خێزان؛ سەرچاوەی داهات؛بیرو باوەڕی سیاسی؛ کەمئەندامی جەستەی یان دەروونی؛ بێبەشی کۆمەڵایەتی؛ و پێشینەی تاوان .

هەروەها جیاکاری بریتیە لە **شکستهێنان لە جێگیرکردنی** پێداویستیە تایبەتەکانی کەسێک بە پشتبەستن بە یەکێک لەو تایبەتمەندیانەی لە کۆدەکەدا .

کۆمیسیۆن دەتوانێت سکاڵاکان وەربگرێت لەسەر بنەمای ئەندامێتی لەهەندێک گرووپی دیکەی بێبەش لە مێژوودا ، دوای گفتوگۆی زیاتر لەگەڵ ئەفسەری وەرگرتندا .

ئایا ئەوەی بەسەرمدا هاتووە هەراسانکردنە ؟

هەراسانکردن جۆرێکە لە جیاکاری . هەراسانکردن بریتیە لە شێوازێکی ڕەفتاری سوکایەتیکردن کە پەیوەندی بە یەکێک لە تایبەتمەندیەکانی ناو کۆدەکەوە هەیە و هەراسانکردنی سێکسی لەخۆ دەگرێت .

ئایا ئەوەی بەسەرمدا هاتووە تۆڵەسەندنەوەیە ؟

تۆڵەسەندنەوە بریتیە لە تۆڵەسەندنەوە لە کەسێک بەهۆی تۆمارکردنی سکاڵا ، بەشداریکردن لە پرۆسەی سکاڵاکردن یان ڕەتکردنەوەی پێشێلکردنی یاساکە .

کەس دەتوانێت سکاڵا تۆماربکات ؟ ئایا سنوری کات هەیە ؟

هەرکەسێک دەتوانێت سکاڵا تۆماربکات و بڵێت کەسێکی تر یاسای پێشێل کردووە . سکاڵاکان دەبێت لەماوەی یەک (1) ساڵدا تۆماربکرێن لەدوای ئەوکارە جیاکارییەی کە گوایە ئەنجام دراوە . لە هەندێ بارودۆخدا پێدەچێت سنوری کاتەکە درێژبکرێتەوە .

چۆن سکاڵا تۆماربکەم ؟

ئەگەر پێتوایە جیاکاریت لەگەڵ کراوە ، تکایە پەیوەندی بە کۆمیسیۆنەوە بکە و ئەفسەرێکی وەرگرتن یارمەتیت دەدات . خزمەتگوزاری و بڵاوکراوەکانمان بەزمانەکانی فارسی و ئینگلیزی بەردەستە و بۆ خاوەن پێداویستیە تایبەتەکان دەستیان پێدەگات .

هەروەها دەتوانین لەسەر داواکاری وەرگێڕیک ئامادەبکەین . هیچ پارەیەک بۆ تۆمارکردنی سکاڵا لەسەر مافی مرۆڤ یان داوای ڕاوێژ سەبارەت بە نیگەرانییەکی مافی مرۆڤ نادرێت .

ستافی کۆمیسیۆن بێلایەنن و داکۆکی لە هیچ لایەنێک ناکەن .

چ زانیاریەک پێویستە پێشکەشی بکەم ؟

ئەگەر پرسەکەت بکەوێتە چوارچێوەی کۆدەکەوە ، ئەفسەری وەرگرتن داوات لێدەکات فۆڕمی پرسیارنامەی وەرگرتن پڕ بکەیتەوە . ئەم فۆڕمە یارمەتیدەرمان دەبێت بۆ داڕشتنی سکاڵاکەت . ئێمە فۆڕم و ئەوزانیاریانەی کە تۆ پێشکەشی دەکەیت بەکاردەهێنین بۆ ناسینەوەی ئەو ڕێکخراوە یان کەسە ("وەڵامدەرەوە") کە تۆ (" سکاڵاکار") گلەیی لێدەکەیت . هەروەها کارمەندەکان زانیاری کۆدەکەنەوە لەسەر بۆچوونەکانت سەبارەت بە تێهەڵچوونەوە . وەک ئەوەی چی ڕوویداوە و تۆ پێتوایە هۆکاری مامەڵەی ئەم جیاکارییە چیە . لەوانەیە پرسیارت لێ بکرێت دەربارەی شایەتحاڵە ئەگەریەکان و زانیاریەکانی دیکە کە پەیوەندیان بە سکاڵاکەتەوە هەیە ، وەک تۆماری پزیشکی ، کرێچی ، یان دامەزراندن . هەروەها بەپێی سکاڵاکەت ، لەوانەیە داوات لێبکرێت فۆڕمی ڕەزامەندی پزیشکی یان فۆڕمی ڕەزامەندی تر واژۆ بکەیت بۆ ئەوەی ئێمە ئەو زانیاریە پێویستانە بەدەست بهێنین کە پێویستن بۆ لێکۆڵینەوە لە سکاڵاکەت .

ئەفسەرانی وەرگرتن لەوانەیە داوای بەڵگەنامەی ترت لێ بکەن کە یارمەتیدەر دەبن بۆ لێکۆڵینەوە لە سکاڵاکەت . ئەم زانیاریانە لە فایلەکەتدا هەڵدەگرن ئەگەر لێکۆڵینەوە لە سکاڵاکەت بکرێت ، لێکۆڵەر داوای بەڵگەنامە یان هەر بەڵگەیەکی ترت لێدەکەت کە ڕەنگە پێویستیان پێی بێت بۆ لێکۆڵینەوە لە سکاڵاکەت . ئەگەر بەڵگەنامە یان مادەی ترت هەیە کە پێت وایە پەیوەندیان بە سکاڵاکەتەوە هەیە ، پێویستە بە سەلامەتی هەڵیان بگریت بۆ ئەوەی بتوانرێت بدرێت بە لێکۆڵەر .

سکاڵا لەسەرکێ بکەم ؟

ئەفسەرانی وەرگرتنمان یارمەتیت دەدەن بڕیار بدەیت کە سکاڵا لەسەر کێ تۆماربکەیت بە تێهەڵچوونەوە بە بەڵگەنامەکان (وەک تی٤ یان تۆماری دامەزراندن) و لێکۆڵینەوە لە ناوی یاسایی ڕێکخراوەکە . لەبەرئەوەی کۆدەکە کارەکانی خاوەنکاران ، پێشکەشکارانی خزمەتگوزاری و پێشکەشکارانی خانووبەرە دەگرێتەوە ، پێدەچێت سکاڵاکە دژی کۆمپانیایەک یان ڕێکخراوێک بێت . لەهەندێ بارودۆخدا ، پێدەچێت سکاڵاکە لە دژی کەسێکی دیاریکراو تۆمار بکرێت (وەک کەسێک لەلایەن خاوەنی کارێکەوە هەراسان کراوە یان ئەگەر دابینکەری خانووبەرە کەسێک بێت) .

ئایا کۆمیسیۆن دەتوانێت ئامۆژگاریم بکات ؟

ئەفسەرانی وەرگرتن ناتوانن ڕێنمای یاسایی بدەن . دەتوانن زانیاری دەربارەی کۆدەکە بدەن؛ بنەماکانی و ئەوەی کە دەیگرێتەوە . هەروەها دەتوانن بە پشتبەستن بە ئەزموونی خۆیان پێشنیار بکەن . مافی پارێزەرت هەیە ، بەڵام پێویست نیە . ستافی کۆمیسیۆن بێلایەنن و داکۆکی لە هیچ لایەنێک ناکەن .

کۆمیسیۆن چی لە سکاڵاکەم دەکات ؟

ئەفسەرانی وەرگرتنمان ئەوزانیاریانە وەردەگرن کە تۆ لە فۆڕمی پرسیارنامەی وەرگرتندا پێشکەشی دەکەیت و سکاڵایەک لە فۆڕمی ستانداردەکەماندا ئامادە دەکەن . سکاڵاکە دەبێت بەڕوونی بنەمای سکاڵاکەت دیاری بکات و بەزۆری تەنها 1 یان 2 لاپەڕەیە .

پێویستە سکاڵاکە تۆماربکرێت پێش ئەوەی بدرێت بە وەڵامدەرەوە بۆ وەڵامدانەوە . پاشان کۆمیسیۆن دیاری دەکات کە ئایا دەتوانێت لێکۆڵینەوە لە سکاڵاکە بکات یان نا . لە هەندێ حاڵەتدا ، سکاڵاکان بەبێ لێکۆڵینەوە ڕەتدەکرێنەوە ئەگەر بەپێی پرۆسەیەکی یاسایی تر مامەڵەیان لەگەڵدا کراوە ، یان ئەگەر ئەوکارانەی کە سکاڵایان لەسەر کراوە لەلایەن کۆدەوە نەیانگرێتەوە . بۆ زانیاری زیاتر لەسەر ئەم پرۆسەیە ، سەیری ڕێنماییەکانمان بکە بۆ هەڵسەنگاندنی پێشوەختە و دەرکردن بەبێ لێکۆڵینەوە .

ئەو حاڵەتانەی کە کۆمیسیۆن لێکۆڵینەوە لە سکاڵاکە دەکات ، بەڕێوەبەری جێبەجێکاری کۆمیسیۆن پێداچونەوە بە ئەنجامەکانی لێکۆڵینەوەکەدا دەکات . ئەگەر بەڕێوەبەری جێبەجێکار بڕیاریدا بەڵگەی پێویست هەیە بۆ جیاکاری ، ئەوا داوای ئەوە دەکەن کە دادوەرێک بڕیاری کۆتای بدات لە دانیشتنێکی گشتی سکاڵاکەدا . ئەگەر بەڕێوەبەری جێبەجێکار بڕیار بدات کە تۆمەتەکانی سکاڵا لەلایەن کۆدەوە ناگرێتەوە ، بەپێی یاسایەکی تر مامەڵەیان لەگەڵدا کراوە ، یان بەبەڵگەی پێویستی جیاکاری پشتگیری نەکراوە ، ئەوا سکاڵاکە ڕەتدەکرێتەوە . بۆ زانیاری زیاتر لەسەر پرۆسەی لێکۆڵینەوە ، سەیری ڕێنمای لێکۆڵینەوەمان بکە . بۆ زانیاری لەسەر دانیشتنە گشتیەکان ، سەیری ڕێنماییەکەمان بکە بۆ دادوەری .

هەروەها کۆمیسیۆن لەکاتە جیاوازەکانی پرۆسەکەدا نێوەندگیری پێشکەش دەکات . بۆ زانیاری زیاتر لەسەر پرۆسەی نێوەندگیری ، سەیری ڕێنماییەکەمان بکە بۆ نێوەندگیری .

بەبێ تۆمارکردنی سکاڵای فەرمی یارمەتی وەردەگرم ؟

بەپێی سروشتی کێشەکەت ، ستافی کۆمیسیۆن لەوانەیە بتوانن یارمەتی چارەسەرکردنی نیگەرانیەکانتان بدەن لەڕێگای نێوەندگیری پێش سکاڵا . بە ڕێککەوتنەکەت ، کەسێکی ستافی کۆمیسیۆن تەلەفۆن بۆ ئەوکەسە یان ڕێکخراوە دەکات کە پێتوایە جیاکاری لە دژی تۆ کردووە و ئەگەری گەیشتن بە بڕیارێک لەسەر بنەمای نافەرمی لێکۆڵینەوەکە ، بەبێ ئەوەی سکاڵایەکی نوسراوی لەسەر بێت . نێوەندگیری پێش سکاڵا خۆبەخشانە ، و پێویستی بە بەشداریکردنی تۆ هەیە و هەم پێویستی بە وەڵامدەرەوەی ئەگەری هەیە . گفتوگۆکانی سازان پێش سکاڵا بە نهێنی دەهێڵرێنەوە و ئاشکرا ناکرێن ئەگەر بابەتەکە بەرەو سکاڵایەکی فەرمی بڕوات .

زۆرێک لە لایەنەکان لە ڕێگەی ئەم پرۆسەیەوە چارەسەرێک یان ڕوونکردنەوەیەکی جێگەی ڕەزامەندی دەدۆزنەوە چونکە خێرا و نافەرمییە . هەر ڕێککەوتنێک کە لەگەڵ وەڵامدەرەوەی ئەگەری ئەنجامی دەدەیت لە نامەیەکدا بۆ هەردووکتان هاتووە ، بۆ ئەوەی لێک تێنەگەیشتن ڕوونەدات . بەگشتی فایلی وەرگرتنەکەت لەگەڵ ئێمە داناخرێت تا دوای ئەوەی مەرجەکانی ڕێککەوتنەکە جێبەجێ دەکرێن . ئەگەر وەڵامدەرەوەی ئەگەری شکستی هێنا لە تەواوکردنی ڕێککەوتنەکە ، دەتوانێت پەیوەندیمان پێوە بکەیت و ئێمەش چاوێکی دیکە بە بابەتەکەدا دەخشێنینەوە .

من پێشتر نیگەرانییەکانم لەگەڵ سەندیکاکەم یان لە ڕێگەی پرۆسەی یاسایی دیکەوە بەدواداچوون . هەروەها دەتوانم سکاڵا لەسەر مافی مرۆڤ تۆمار بکەم ؟

ئەگەر پێشتر کێشەکانت لەگەڵ سەندیکاکەتدا یان لە ڕێگەی مەکۆیەکی یاسایی دیکەوە (وەک دەستەی تانەدان لە خزمەتگوزارییە کۆمەڵایەتییەکان ، دەستەی قەرەبووکردنەوەی کرێکاران ، یان لەڕێگای دادگاوە) بەدواداچوون ، لەوانەیە کۆمیسیۆن داوابکرێت کە سکاڵاکەت ڕەت بکاتەوە بەبێ ئەوەی لێکۆڵینەوەی لەسەر بکات . ئەمەش دڵنیای دەدات لەوەی کە هەمان پرس لە ڕێگەی چەندین پرسەوە بەدواداچونی بۆ ناکرێت .

کۆڕبەندە یاساییەکان و کۆمیسیۆن ڕێز لە دەسەڵاتی بڕیاردەرانی یاسایی دیکە دەگرێت . بۆ زانیاری زیاتر ، سەیری ڕێنماییەکانمان بکە بۆ هەڵسەنگاندنی پێشوەختە و دەرکردن بەبێ لێکۆڵینەوە .

ئەگەر لە ڕێگەی مەکۆیەکی ترەوە بەدواداچوون بۆ بابەتەکەت کردووە ، تکایە ئامۆژگاری ئەفسەری وەرگرتنەکەت بکە . ئەوان تۆ ڕەوانەی پشتگیری یان دەزگاکانی تر دەکەن ، لەو شوێنانەی کە پێویس بێت .